

Kansalaisaloitteen otsikko

Suomen irtautuminen Ottawan sopimuksesta

Aloitteen päiväys

6.12.2024

Aloitteen muoto

Ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä

Aloitteen sisältö

Aloitteen tarkoituksena on kannustaa eduskuntaa käynnistämään tarvittavat lainsäädännölliset valmistelut Suomen irtaantumiseksi Ottawan sopimuksesta.

Perustelut

Suomi liittyi jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen vuonna 2012 geopolittisessa tilanteessa, joka oli olennaisesti erilainen kuin tänään. Euroopassa riehuu naapurimme Venäjän aloittama sota, jossa Venäjä käyttää häikäilemättömästi jalkaväkimiinoja Ukrainaa vastaan. Suomi puolustaa nyt Naton pisintä Venäjän vastaista maarajaa. Nämä ovat olennaisia muutoksia myös kansainvälisen sopimusoikeuden kannalta. Niiden perusteella Suomi voi suvereenina valtiona halutessaan irtautua Ottawan sopimuksesta kuudessa kuukaudessa kansainvälistä oikeutta loukkaamatta.

Päätös liittymisestä Ottawan sopimukseen oli poliittinen; sen teki eduskunta hallituksen esityksestä. Näin demokratiassa toimitaan. Puolustusvoimia kuitenkin kuultiin, ja sen takia sopimukseen liitettiin vasta kolmelta vuodelta sen voimaantulon jälkeen. Tarvittiin aikaa ja lisärahaa jalkaväkimiinojen korvaamiseen muilla keinoin. Jalkaväkimiinojen pelotevaikutusta -vihollisen jalkaväen kokemaa miinakauhua - ei muilla keinoin voida kuitenkaan täysin korvata.

Venäjän laajamittainen hyökkäys Ukrainaan on osoittanut, että massamainen jalkaväen käyttö on palannut sodan kuvaan. On myös otettava huomioon teknologian kehittyminen, mikä hämärtää jalkaväkimiinojen ja muiden miinojen välistä eroa. Aseteknologian kehitys voi näin muuttaa miinojen roolia, jolloin Ottawan sopimus voi rajoittaa vakavasti maanpuolustuksemme kehittämistä.

Päätös Ottawan sopimuksesta irtautumisesta on viime kädessä poliittinen. Siitä päättäisi viime kädessä eduskunta. Puolustusvoimia tulisi kuulla tälläkin kertaa. Erään keinon siihen tarjoaa parhaillaan valmisteilla oleva puolustuspoliittinen selonteko. Puolustusliitto Naton jäsenenä Suomen tulisi kuulla myös liittolaisiamme. Päätös olisi silti suvereenin Suomen.

Ottawan sopimuksen määräysten mukaisesti irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun sitä koskeva ilmoitus on tehty. Jos Suomi olisi aseellisen konfliktin osapuoli sopimuksesta irtautumisen voimaantulopäivänä, sopimuksen mukaan irtautuminen ei kuitenkaan tulisi voimaan ennen kuin itse konflikti on päättynyt.

Ottawan sopimuksessa ei ole mitään määräystä, jonka nojalla sopimuksen täytäntöönpanon voisi keskeyttää edes aseellisen hyökkäyksen sattuessa.

Nykyisessä turvallisuustilanteessa tämä on Suomelle ilmeinen riski. Sitä koskeva päätös pitäisikin

tehdä mahdollisimman nopeasti.

Sopimuksesta irtautuminen palauttaisi Suomelle toimintavapauden. Sen jälkeen päätös siitä, palautetaanko jalkaväkimiinat osaksi Suomen puolustusta, voitaisiin tehdä erikseen vallitsevan turvallisuustilanteen valossa.

Vastuuhenkilöt

Jussi Niinistö

Henri Vanhanen

Pasi Patokallio

Hannu Himanen

Mika Aaltola

Juhani Kaskeala

Jaakko Iloniemi